

plný předpis podle platebního rozkazu doručeného až 17. září 1924, činil 11.299 Kč 20 h, takže nedoplatek z téhož roku částkou 2.941 Kč 74 h, jakož i částka 3.616 Kč 80 h připadající na prvé čtvrtletí 1923 z daně, vyměřené týmž platebním rozkazem pro tento rok ve výši 14.467 Kč 20 h, se staly jako zvýšení (doplatek) daně splatnými ve smyslu § 3 (2) cit. zák. až dne 17. října 1924. Žalovaný však na tyto vývody odpovídá, že výdělková daň na rok 1922 byla naopak nižší než poslední předpis. Než, nehledíc k tomu, že žalobce měl již za sporu tvrditi a prokázati, který byl poslední známý předpis a že byl nižší než pozdější vyměření pro roky 1922 a 1923, že tedy oba nedoplatky se sporným pořadím jsou zvýšením daně, připadajícím na prošlé již období, jest toto tvrzení bez významu, protože není správným názor dovolání, že, když oba nedoplatky k úpadku přihlášené byly doplatkem výdělkové daně, staly se splatnými až v měsíci po doručení platebního rozkazu. Ustanoveno-li v § 3 (2) cit. zák., že případné zvýšení daně podle nového předpisu nutno vyrovnati ve 30 dnech po doručení platebního rozkazu, nemění se tím ničeho na zákonném určení splatnosti daně, kteráž nastává dle § 1 cit. zák. vždy předem každého kalendářního čtvrtletí. Neboť v § 3 (2) se mluví výslovně o platebních lhůtách již prošlých a vyrovnáním rozuměti dlužno (jak toho výrazu užívá nyní též v § 270 nový zákon o přímých daních ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n.) doplacení toho, co již bylo splatným, ale pro pozdní vyměření poplatníku neznámým, takže je posunuto do určité lhůty po doručení platebního rozkazu. Zákon nikde nevyjadřuje, že splatnost zvýšení daně nastává až v této lhůtě. Platil tedy i v tomto případě pro povinnost úpadce jako poplatníka též ohledně obou k úpadku přihlášených nedoplateků předpis § 1 cit. zák., zvláště když i úroky z nich byly počítány, jak vysvítá z přihlášky k úpadku a z tabely správce úpadkové podstaty, od těchto termínů splatnosti, což nemůže dovolatel odbýti pouze tím, že prý úroky byly přihlášeny nesprávně za dobu dřívější a že mu není známo, odkud pochází určení těchto úroků. Nutno tedy splatnost obou nedoplateků klásti již v dobu více než tři roky před vyhlášením úpadku a nepatří jim proto v úpadku požadované pořadí ve druhé třídě úpadkových věřitelů, ježto nejpozdější z těchto nedoplateků byly splatnými již dne 1. ledna 1923, kdežto úpadek byl vyhlášen až dne 26. února 1926.

Čís. 7262.

Úmluva mezi republikou Československou a královstvím Maďarským ze dne 13. července 1923, čís. 228 sb. z. a n. na rok 1924 o vzájemném nakládání se soukromými pojišťovnamí a o finanční úpravě starých pojišťovacích smluv na život ujednaných v bývalých korunách uherských a rakouských.

Čl. XIV. úmluvy nelze vykládati v ten rozum, že jest pojistníku bráňeno uplatňovati své nároky soudně až do vydání »potřebných opatření v zájmu pojistníků«.

(Rozh. ze dne 24. srpna 1927, Rv I 735/27.)

Na základě pojistky z roku 1902⁹ domáhal se tuzemský pojistník na maďarské pojišťovně výplaty v Kč pojistného, splatného dne 1. října 1925. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předeslati dlužno toto: Žalovaná jest v rubru žalobním označena takto: »Erste Militärdienst-Versicherungs-Anstalt, Lebens- und Kinder-versicherungs-Gesellschaft, generální representace pro Čechy, Moravu a Slezsko v Praze.« Žalobním nárokem jest pak zaplacení pojistné částky 4.000 Kč, kterou dle pojistky čís. 96443 z 19. července 1902 měl vyplatiti pojišťovací ústav »Erste Militärdienst Versicherungs Anstalt a. G. unter dem Protektorate Sr. k. und k. Hoheit des Herrn Erzherzog Josef.« Žalovaná strana, která se v dovolání sama řadí mezi maďarské soukromé pojišťovny, nevnese námitky nedostatku pasivní legitimace. Proto netřeba se odchýlkou mezi označením pojišťovny v žalobě a v pojistce dále obírat. Dovolatelka domáhá se pouze toho, by žaloba byla prozatím jako předčasná zamítnuta, a jde jen o to, zda žalobce, mající bydliště v Praze, smí se již nyní domáhati zaplacení pojistné částky podle police již 1. října 1925 splatné, či zda jest žaloba toho času vyloučena vzhledem k předpisům mírové smlouvy Trianonské (část IX. čl. 198, část X. oddíl V. a §§ 11 a násl. přílohy k tomuto V. oddílu) a vzhledem k zákonům a nařízením vydaným ku provedení této mírové smlouvy, zejména vzhledem ke smlouvě mezi republikou Československou a královstvím Maďarským ze dne 13. července 1923, čís. 228 sb. z. a n. z r. 1924, o vzájemném nakládání se soukromými pojišťovnami a o finanční úpravě starých pojišťovacích smluv na život ujednaných v bývalých korunách uherských a rakouských. Touto úmluvou čís. 228/24 provedena byla úprava v ten způsob, že podle čl. II. může každá soukromá pojišťovna, která má své sídlo na území jednoho z obou států a vyvíjela před 26. únorem 1919 obchodní činnost na území druhého státu, stav pojištění touto obchodní činností vytvořený přenést podle své svobodné volby na některou soukromou pojišťovnu mající ve státu, do kterého se zmíněný převod provede, oprávnění k obchodování a příslušnost; dohoda o převodu bude schválena příslušnými dozorčími úřady, pokud se srovnává se zákonnými předpisy státu postupníkovy. Jak převod takový se má provést, ustanoveno jest v člancích III.—XIII. úmluvy. V čl. XIV. jest ustanoveno, že v tom případě, neučinila-li maďarská soukromá pojišťovna dohody do čtyř měsíců ode dne, kdy úmluva čís. 228/1924 stane se účinnou, nebo, kdyby dozorčí úřady neschválily takového soukromého dohodnutí, učiní zmíněné dozorčí úřady obou států společným souhlasem potřebná opatření v zájmu pojistníků obou států podle zákonných předpisů platných v obou státech. Nesporno jest, že maďarská pojišťovací společnost, do jejíhož stavu sporné pojištění patří, neučinila dohodu podle čl. II.—XIII. úmluvy, ač celá řada maďarských pojišťoven tak již učinila (srov. vládní nařízení ze dne 25. června 1926, čís. 92 sb. z. a n.).

Vztahuje se tedy na souzený případ jen čl. XIV. úmluvy a zjištěno jest, že k opatření dozorčích úřadů ohledně zmíněné pojišťovny, prý pod vnučenou správou jsoucí, dosud nedošlo. Dovolatelka, poukazujíc výslovně na to, že náleží k těm soukromým maďarským pojišťovnám, ohledně nichž mají dozorčí úřady obou států ještě učiniti zmíněná opatření, dovozuje, že následkem toho nesluší prý poměr mezi stranami posuzovati pouze podle soukromoprávních norem, nýbrž také podle veřejnoprávního regulativu stanoveného citovanými úmluvami. Podle dovolatelčina názoru jest žaloba před vydáním těchto opatření předčasnou, neboť jinak by mohli někteří pojistníci rozebrati nepatrné jmění dovolatelčino a ostatní pojistníci by vyšli na prázdno. Avšak názoru tomu nelze přisvědčiti. Z úmluvy 228/1924 jest patrné, že již při jejím ujednání měly smluvní státy na mysli, že provádění úmluvy mohlo by býti znesnadněno spory ze smluv pojišťovacích, a proto se v čl. XIX. cit. úmluvy čís. 228/1924 zavázaly vlády obou států, že učiní opatření, by jakékoliv soudní řízení ve příčině pohledávek z pojišťovacích smluv, tam blíže uvedených, jež jest již zahájeno nebo se má zahájit, bylo přerušeno na dobu čtyř měsíců ode dne, kdy se úmluva stane účinnou. Není správným názor dovolatelčin, že stanovení tohoto přiročí jest pro otázku předčasnosti této žaloby bez významu. Právě z toho, že v článku XIX. vymíněno bylo přiročí jen časově omezené, jest patrné, že z obsahu a znění čl. XIV. úmluvy nelze, jak dovolatelka míní, dovozovati, že jest pojistníku bráněno uplatňovati soudně své nároky až do vydání »potřebných opatření v zájmu pojistníků.« Také vládní nařízení ze dne 28. listopadu 1924, čís. 253 sb. z. a n., kterým se uvádí ve skutek přerušeni sporu podle čl. XIX. úmluvy, nedovoluje vymáhati závazky z pojišťovacích smluv jen po dobu do 28. února 1925, kteráž lhůta nařízením ze dne 5. března 1925, čís. 37 sb. z. a n. byla prodloužena do 30. června 1925 a naposled nařízením ze dne 17. července 1925, čís. 170 téže sbírky do 28. listopadu 1925 včetně. Kdyby se měl článek XIV. úmluvy vykládati tak, jak činí dovolatelka, byly by tyto předpisy o přerušeni sporů zbytečny. Zvláštní výsada pro žalovanou pojišťovnu anebo pro další maďarské pojišťovny, které se nezachovaly podle čl. II. úmluvy, nebyla příslušnými úřady přiznána. K vůli úplnosti se poukazuje na nařízení ze dne 27. června 1924, čís. 224 sb. z. a n., o soupisu pohledávek a závazků vzniklých v korunách rakouských a uherských mezi věřiteli a dlužníky československými a maďarskými a o zákazu jich soukromého vyrovnání a o přerušeni sporů; v § 2 byla účinnost tohoto nařízení, stanovícího v § 10 přerušeni sporu časově neomezené, ohledně nároků ze soukromého pojištění (vyjmovc případ, kdy pojistná příhoda nastala před 26. únorem 1919) výslovně vyloučena, a na rozdíl od toho nařízením čís. 263/1924, 37/1925 a 170/1925 zavedeno přiročí časově omezené. I z toho patrné, že stanovení časově omezeného přiročí pro zmíněné pojišťovací smlouvy není bez významu. Právem proto uznaly soudy nižších stolic, že nelze o předčasnosti žaloby mluviti, a patrné, že za daného stavu věci nelze přihlížeti k tomu, zda tímto rozsudkem dotčeny budou zájmy ostatních

pojistníků a jaký vliv bude mítí uspokojení zažalovaného nároku na sanci žalované pojišťovny.

Čís. 7263.

Rozhodčí soud jest oprávněn, by si řádně zjistil skutkový podklad, na němž by mohl založiti svůj odhad výše náhrady pojištěných věcí. Jest věcí volného uvažování rozhodčích, by použili pro svá zjišťování metody, jim nejlépe hovicí.

Pokud dlužno mítí za to, že straně bylo dopřáno slyšení za řízení rozhodčího po rozumu § 595 čís. 2 c. ř. s.

Rozhodčí jsou vázáni svým výrokem, jakmile podepsali prvopis výroku i jeho vyhotovení pro strany.

Pokud bylo vyhověno výrokem rozhodčích pravidlům rozhodčího řádu o číselném určení cen pojištěných věcí.

(Rozh. ze dne 24. srpna 1927, Rv I 1163/27.)

Zalobce měl u žalované pojišťovny pojištěny zásoby továrního zboží na 450.000 Kč. Požárem byly zásoby částečně zničeny, částečně poškozeny. Rozhodci byla stanovena výše škody na 40.677 Kč 40 h. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce, nby rozhodčí výrok byl prohlášen bezúčinným a by byla žalovaná uznána povinnou, to uznati a složiti na soudu pro žalobce 393.282 Kč 90 h. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Bezúčinnosti nálezu rozhodčího domáhá se žalobce z důvodu § 595 čís. 2 c. ř. s.: že nebylo mu jako straně dopřáno právní slyšení, — § 595 čís. 3 c. ř. s., — že rozhodčí výrok není vlastně podepsán rozhodčím Josefem T-em a že rozhodčí se nedohodli, takže věc měla býti předložena vrchnímu rozhodčímu, — a konečně z důvodu § 595 čís. 6 c. ř. s., že výrok rozhodců odporuje donucujícím předpisům právním. V přípravném spise ze dne 9. listopadu 1926 žalobce dovolává se ještě dalšího důvodu podle § 595 čís. 5 c. ř. s., že rozhodci překročili meze své pravomoci. Žaloba jest bezdůvodná, neboť není tu dovolávaných důvodů bezúčinnosti výroku rozhodčího. Jako prvního důvodu dovolává se žalobce § 595 čís. 2 c. ř. s. tvrdě, že žalobci nebylo dopřáno při řízení rozhodčím právního slyšení. K odůvodnění toho tvrdí pouze, že rozhodčí odhadli výši škody v jeho nepřítomnosti, v hostinci, a že rozhodčí před svým výrokem neprohlédli jeho doklady a účty. Žalobce však sám tvrdí, že rozhodcům před započítím zjišťování předložil i zápisník, i ostatní písemné doklady. Výpověďmi svědků jest zjištěno, že žalobce byl přítomen od počátku šetření až do doby, kdy rozhodci odešli po skončené prohlídce i počítání do hostince. Výpovědí Václava H-a jest zjištěno, že před jednáním předal rozhodcům protokol, v němž jest uvedeno, že žalobce činí nárok na náhradu přes 442.000 Kč. Svědkem Josefem T-em jest zjištěno, že, když rozhodci sdělili před obědem žalobci, že odhadli škodu na zboží částečně poškozeném asi na 20.000 Kč, žalobce prohlásil, že krom toho měl ve skladišti ještě asi 500 tuctů štumpů